

ARVIOINTIKERTOMUKSEN ESITTELY 24.6.2023 VALTUUSTOSSA

Arvoisa puheenjohtaja, valtuutetut, viranhaltijat ja muut kuulijat. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana tehtävänäni on esitellä vuoden 2023 arviointikertomuksen keskeistä sisältöä ja tarkastuslautakunnan tekemiä huomioita.

Tarkastuslautakunta on laatimansa arviointisuunnitelman ja työohjelman mukaisesti kuullut toiminnasta vastaavia viranhaltijoita, henkilöstöä ja tutustunut toimintoja koskeviin vertailutietoihin. Lisäksi tarkastuslautakunta on vuonna 2023 perehtynyt kolmen kaupungin tytäryhtiön toimintaan yhteistyössä tytäryhtiöiden kanssa.

Vuonna 2023 Raahen kaupungin tilikauden tulos muodostui 10,1 M€ ylijäämäiseksi. Syynä näin hyvään tulokseen oli muun muassa verotulojen poikkeuksellisen suuri määrä, mikä johtui muun muassa siitä, että vuoden 2022 korkeamman tuloveroprosentin verotuloja tilitettiin kaupungille vielä vuoden 2023 puolella.

Koska viime vuosi oli taloudellisesti hyvä, pystyi kaupunki myös vähentämään velkojensa määrää suunniteltua enemmän. Velkamäärä on kuitenkin yhä huomattavasti korkeampi kuin kuntien keskimääräinen velkamäärä ja vuoteen 2026 ulottuvan taloussuunnitelman mukaista lainamäärän vähentämistavoitetta ei tulla näillä näkymin saavuttamaan.

Raahen kaupunki laati vuonna 2023 useita tulevaisuuden ja toiminnan kannalta tärkeitä strategioita ja ohjelmia. Esimerkiksi vuonna 2022 valtuustossa hyväksyttyä kaupunkistrategiaa täsmennettiin käytännön tavoitteiksi ja toimenpiteiksi hyväksymällä valtuustossa strategian toimenpideohjelma toukokuussa 2023.

Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen panostettiin aiempaa enemmän. Hyvinvointikoordinaattori aloitti työnsä joulukuussa ja kaupungissa toimii HYTE-johtoryhmä. Myös liikuntastrategia laadittiin.

Muuta positiivista kehitystä on tapahtunut esimerkiksi vuorovaikutuksen lisäämisessä niin kaupunkilaisiin kuin muihin toimijoihin päin. Henkilöstön hyvinvointi on parantunut toteutetun hyvinvointikyselyn perusteella, yritysten nettomäärä on ollut kaupungissa kasvussa, ja joukkoliikenteen kehittäminen on ollut aktiivista.

Paljon positiivista on siis tapahtunut, mutta tummiakin pilviä on kerääntynyt kaupungin taivaalle. Talouden tulevan kehityksen ja velkamäärän lisäksi huolestuttavaa on Raahen kaupungin asukasmäärän jatkuva väheneminen. Sama suuntaus on ollut vuosia ja sillä on vaikutusta muun muassa kaupungin saamiin verotuloihin.

Vuonna 2023 tarkastuslautakunta keskittyi konserniyhtiöistä Raahepoliksen, Kiinteistö Oy Kummatin ja Raahen Seudun Asuntosäätiön toimintaan. Näistä yhtiöistä huomioitava on, että Raahen Seudun Asuntosäätiön taloudellinen tilanne on edelleen haastava tiukasta säästöohjelmasta huolimatta. Ratkaisuja on saatava siksi aikaan.

Niin ikään tarkastuslautakunta kantaa erityisen suurta huolta kaupungin lasten ja nuorten tilanteesta. Kouluterveyskyselyn perusteella nuorten pahoinvointi on lisääntynyt. Vaikka tämä näkyy opetustoimen puolella lisääntyneinä kustannuksina, ikävin vaikutus pahoinvoinnilla on kuitenkin aina sitä kokeviin nuoriin.

Tarkastuslautakunta painottaa yhä talouden tasapainottamissuunnitelman tarkastelua ja jatkamista kaupungin talouden tervehdyttämiseksi. Tarkastelussa yhtenä näkökulmana tulee olla geopoliittinen tilanne, joka voi tulevaisuudessa lisätä kaupungin kustannuksia ja aiheuttaa tulonmenetyksiä.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan harrastusmahdollisuuksia tulisi lisätä kaupungin haja-asutusalueille, jotta saavutettavuustavoite toteutuisi. Tarkastuslautakunta katsoo myös, että infran korjaustoimenpiteet ja -määrärahat tulisi kohdistaa koko kaupungin alueelle. Pattijoen viime syksyn tulvat ovat yksi konkreettinen osoitus tarpeesta.

Lopuksi tarkastuslautakunta toivoo edelleen toimielinten kiinnittävän huomiota vuosittain määriteltujen tavoitteiden konkreettisuuteen, mitattavuuteen sekä toteumien kuvauksiin. Sitovien tavoitteiden tulee olla selkeitä, mitattavissa olevia ja kuvata konkreettisesti tavoiteltavaa lopputulosta. Mittarien tulee olla relevantteja ja tavoitteiden toteumia tulee kuvata nykyistä täsmällisemmin.

Tämä on tärkeää niin tarkastuslautakunnan arviointityön kuin koko kaupunkiorganisaation toimielinten omaseurannan kannalta.

Kokonaisuudessaan tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa ovat pääosin toteutuneet ja toiminta on järjestetty pääosin tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tilintarkastusyhteisö on antanut tilintarkastuskertomuksen tilikaudelta 1.1-31.12.2023, jossa se toteaa kaupungin hallintoa hoidetun lain ja valtuuston päätösten mukaisesti, kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestetyn asianmukaisesti sekä valtiosuuksista annettujen tietojen olevan oikeita.

Tilintarkastusyhteisö toteaa kaupungin tilinpäätöksen ja konsernitalinpäätöksen olevan laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti ja antavan oikean ja riittävän kuvan tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Tilintarkastuskertomuksessaan tilintarkastusyhteisö esittää vastuuvapauden myöntämistä tiilivelvollisille tarkastamaltaan tilikaudelta.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Tiina Hanhikorpi